



Lehdistötiedote

Luxemburg, 14. joulukuuta 2022

EU:n 100 miljardin euron tuki nopeana vastauksena työpaikkojen suojelemiseen covid-kriisin aikana: vaikutukset ovat epäselviä

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudessa kertomuksessa todetaan, että kriisin koettelemille työntekijöille ja yrityksille tarkoitettu EU:n 100 miljardin euron tukiväline (SURE) muodosti nopean toimen, jonka avulla lievennettiin koronaviruspandemiasta johtuvien laajamittaisten irtisanomisten riskiä. SURE-välineen vaikutuksia työpaikkojen säilyttämiseen ei kuitenkaan voida arvioida kunnolla. Tähän on syynä tapa, jolla Euroopan komissio suunnitteli uuden välineen, sekä hyvien tietojen puute kansallisella tasolla. Komission olisi nyt suoritettava perusteellinen SURE-tuen arviointi, jotta kertyneitä kokemuksia voitaisiin hyödyntää tulevia kriisinhallintavälineitä ajatellen. Samalla tarjoutuu myös tilaisuus selvittää, miten petosten riski saatiin minimoitua, sillä kaikki SURE-välinettä käyttäneet maat yhtä lukuun ottamatta ilmoittivat sääntöjenvastaisuuksista ja epäilyistä petoksista.

Covid-19-pandemia vaaransi miljoonia työpaikkoja Euroopassa. EU vastasi kriisiin nopeasti ottamalla käyttöön SURE-välineen, josta unionin maille voitiin myöntää edullisia pitkäaikaisia lainoja. Maat voivat käyttää varat luodakseen työpaikkojen säilyttämiseen tähtääviä järjestelyjä tai laajentaakseen jo olemassa olevia järjestelyjä, joita ovat esimerkiksi lyhennetty työaika, lomauttaminen ja palkkatuki. Tukea voidaan suunnata myös terveystoimenpiteisiin. Lainoja on hakenut 19 maata, ja niitä on maksettu jo lähes 92 miljardia euroa. Italialle ja Espanjalle myönnettyjen lainojen osuus on yli puolet tästä määrästä.

”SURE mukautettiin hätätilanteeseen ja siitä myönnettiin varoja nopeasti ja tehokkaasti lieventämään pandemian vaikutuksia työntekijöihin ja yrityksiin”, toteaa tarkastusta johtanut Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Iliana Ivanova. ”Välineen kokonaisvaikutuksista käytännössä ei kuitenkaan vielä tiedetä. Vaikka joitakin viitteitä myönteisistä vaikutuksista on havaittu, konkreettista tietoa ei ole riittävästi sen arvioimiseksi, kuinka monta työpaikkaa todellisuudessa säilytettiin.”

Komissio toimitti SURE-rahoitusta jäsenvaltioille nopeasti – seitsemän kuukautta pandemian julistamisesta, mikä on nopeammin kuin tavanomaisissa rahoitusmenettelyissä. On olemassa joitakin viitteitä siitä, että SURE-tuki saavutti miljoonia työntekijöitä kriisin vaikeimpana

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

ajanjaksona. Tuen vaikutusta työttömyyden lieventämiseen ei kuitenkaan voida arvioida kattavasti. Tämä johtuu osittain siitä, että tuen vaikutuksia ei voida erottaa maiden omien tukijärjestelyjen vaikutuksista.

EU:n SURE-tukeen soveltamat innovatiiviset säännöt antavat jäsenvaltioille huomattavan suuren vapauden valita varojen käyttökohteet. Säännöissä ei myöskään edellytetä, että komission olisi arvioitava, ovatko maiden valvontajärjestelmät riittävän vankat. Tämän huomioon ottaen tarkastajat painottavat, että kriisitoimenpiteet, kuten työpaikkojen säilyttämiseen tähtäävät järjestelyt, ovat yleisesti ottaen alttiita väärinkäytöksille. SURE-välineen tapauksessa 19 maasta 18 havaitsi sääntöjenvastaisuuksia tai petoksia ja tutki kaikki tällaiset tapaukset. Tämä johti sääntöjenvastaisesti käytettyjen varojen takaisinperintään 13 jäsenvaltiossa. Komissio itse ei käynnistänyt tutkimuksia, koska tämä kuului jäsenvaltioiden vastuulle. EU:n talousarvioon kohdistuvaa rahoitusriskiä on rajoitettu siten, että jos väärinkäytöksiä havaitaan, asianomaisten maiden on maksettava lainat takaisin. EU:hun kohdistuu kuitenkin maineriski, jos sen talousarviosta rahoitettujen toimenpiteiden katsotaan olevan alttiita petoksille.

Komissio arvioi, että EU:n AAA-luottoluokituksen ansiosta SURE-tukea käyttäneet maat ovat säästäneet korkomaksuissa noin 8,5 miljardia euroa. Italian, Espanjan, Romanian, Puolan ja Kreikan osuus arvioiduista kokonaissäästöistä on 86 prosenttia.

Taustaa

SURE on tilapäinen väline, jonka voimassaolon on määrä päättyä tänä vuonna. Rahoittaakseen lainat komissio ottaa lainaa pääomamarkkinoilta laskemalla liikkeeseen joukkovelkakirjoja. Komissio laski nyt ensimmäistä kertaa liikkeeseen sosiaalivaikutteisia joukkolainoja. Niiden edellytetään tuottavan myönteisiä sosiaalisia lopputuloksia. Kaikki 27 EU:n jäsenmaata takaavat yhteisesti 25 prosenttia kaikista SURE-lainoista suojatoimena sen varalta, että jokin maa laiminlyö takaisinmaksun; loput 75 prosenttia lainoista on taattu EU:n talousarviosta. Komissio arvioi, että SURE-välineen tukea sai vuonna 2020 noin 31,5 miljoonaa ihmistä ja 2,5 miljoonaa yritystä. Lisäksi komission arvion mukaan vuonna 2021 yhdeksän miljoonaa ihmistä hyötyi SURE-välineestä rahoitetuista työpaikkojen säilyttämiseen tähtäävistä järjestelyistä.

Erityiskertomus 28/2022 *Hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tukiväline (SURE) – SURE-rahoituksella edistettiin työpaikkojen säilymistä covid-19-kriisin aikana, mutta välineen kokonaisvaikutusta ei tiedetä* on saatavilla [Euroopan tilintarkastustuomioistuimen verkkosivustolla](#).

Lehdistö – yhteydenotot

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lehdistöpalvelu: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 551 502